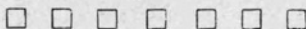

Domači Prijatelj

Ta časopis izdaje Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII. in ga pošilja svojim odjemalcem **popolnoma zastonj**. Na „Domačega Prijatelja“ se ne more naročiti, tudi do inozemstva ne.

Priloga: „Učiteljski oziroma duhovniški zapisnik“.

Kot najboljšo osvežujočo sredstvo
-- vročih dneh, odlikujejo se --

Vydrovi sumeči limonadni bonboni

„Ambo“

„s sidrom“

== v škatljah s 50 kmd. za K 2' ==

Vydrova žitna kava

si je pripodobila v desetih letih svojega obstanka, prvo mesto med kavinimi primesmi. Vendar čemu hvaliti, ker se vsak sam lahko prepriča o njeni dobroti. Prosim Vas tudi, da jo blagohotno priporočate.

V nekaterih družinah brani samo predsodek rabo Vydrove žitne kave, ker si mislijo, da iz žita ni kave. Istina je, da ni to ona strupena, zrnata kava, pač pa je zdravi in prijetno dišeči napoj. V tisočeri rodlinah se uživa sama, brez primesi zrnove.

Otrokom dajajte vedno le samo Vydrovo žitno kavo. Nobena mati naj se ne ustraši truda kuhati kavo dvakrat. sploh pa lahko odlije prvi zavretek za otroke in ostalemu prida še nekoliko kavinih zrn za odrasle člene rodbine.

1 zavitek 5 kg poštnine prosto 4 K 50 v.

Vydrove juhne konzerve

gobove, grahove, lečnate, riževe in rezančne juhe so prava delikatesa. Krožnik juhe v 5 minutah in sicer krožnik izvrstne juhe.

Nas-li pohvalite?

Imajo-li tudi žc naše juhne konzerve v Vaši jedilni shrambi stalen prostorček?

Ako pride na to, da se mora pripraviti krožnik juhe hitro in ceno, tedaj Vam naše juhne konzerve služijo izbornu. Veliko gospodinj je že vpeljalo naše juhe v svoj stalen juhni red.

Nikaka priprava, pa kaj se naredi! Včasih nam tudi priman kuje časa, da bi se dolgo vrteli okolu ognjišča, torej takrat so naše konzerve zelo pripravne in zadovoljijo celo obitelj.

Priprava je docela priprosta: za eno porcijo se vrže 1 zvrhano žlico ene vrste v pripravljeno vodo, ter se pusti 5 minut (riževo juho nekoliko dalj) kuhati.

Po prvem poskusu si pa pripravite juho sami, ker nekateri imajo rajši redkejšo, drugi zopet gostejšo juho. Vsaj se lahko vstreže vsakemu.

1/2 kg zavitek K 1.50. 1 kg vseh vrst K 3.—.

Vydrov juhni pridatek.

Juha je vzrok in šele dobra juha pohvala gospodinje. Imate-li vedno dobro juho? Prejmete-li cenj. gospodinja pri sedanji draginji, kakor tudi pri izberi mesa vselej to, kar si želite?

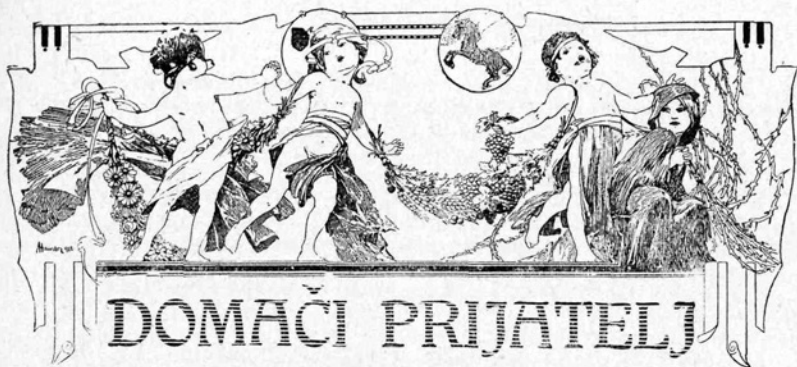
In končno, imate-li v svoji obitelji take prijatelje govedine, da morate kupiti tako množino, ki je za močno juho potrebna? Brez dvoma bodele vedela kaj Vam je storiti, ako le napravite majhen poskus z Vydrovim juhniim pridatkom.

Naš juhni pridatek ojači okus slabe juhe, stori isto pikantno injo, kratko rečeno, spremeni tako, da se mora reči, da je juha odišavljena.

Pri pripravi tako zvanih ponarejenih juh, nadomestuje naš juhni pridatek meso popolnoma. Izkušena gospodinja si zna na ta način svoj jedilni program res lepo prenameniti. Zraven te juhe uporabi že malo prekuhanu meso za praženko, ali pa kupi že naprej kake druge vrste meso.

V vse omake, kakor tudi na pečenke dajajte namesto goveje juhe naš juhni pridatek!

1 steklenica 1/2 kg K 3.—.

LETNIK IV.

PRAGI, 1. JULIJA 1907.

STEV. 7.

IV. LAH:

POVEST O MAČKI.

ČRTICA.

Zelo žalostna je sicer povest, ki jo bom pripovedoval, ampak treba je slišati tudi žalostne reči, da znamo ceniti vesele.

In morda bi teh žalostnih reči sploh ne bilo, ko bi mi vsi znali ceniti veselje svoje in drugih, ko bi znali premagati v sebi temno silo, bi kazi veselje nam in drugim, ki nareja iz prijateljev sovražnike tez uničuje vse, kar je dobrega. Dogodila se je ta povest res prav tako, kakor je zapisana in je tem bolj podučna in tem bolj žalostna, čim bolj je resnična in dokazana.

Začela se je cela povest z zelo malenkostnim dogodkom, ki nima za nas skoraj nobenega pomena in mu v resnici nobene važnosti ne moremo pripisovati, pač pa je bil oni dogodek velikanskega pomena za gospo Mari, kajti poginila ji je mačka, ki jo je gospa Mari bolj ljubila, kakor vse na svetu. Pa da bi bila poginila vsaj doma na mehki vajšni ob peči, na svojem gorkem ležišču. Ne. Izginila je tako, da gospe Mari ni vedela, ali je padla v Ljubljano, ali so jo hudobni psi raztrgali, ali so jo zlobni otroci ubili. Pravzaprav je bilo vseeno, kako je bilo, res je, da mačke ni bilo od nikoder in da je bila gospa Mari zelo žalostna. K sreči ali k nesreči -- kdo ve, kako bi bilo boljše -- je pripeljal takrat drvar Jokelj drva k gospej Mari, kakor jih je pripeljal že več let za vsako zimo. Poznal je gospo Mari in tudi mačko je poznal. Videl je da je gospa Mari žalostna in videl je, da ni mačke tam, kjer je ležela po navadi.

„Nekako žalostni ste, gospa“, je rekel drvar Jokelj, ko je s trdimi prsti pobiral denar na mizi.

„Ah, mucko so mi ubili,“ je vzdihnila gospa in se obrnila proč. Joklji se je zdelo to zelo neumno, da bi bila gospa zaradi tega žalostna.

„Kako so otročji gosposki ljudje,“ je pomislil in se skrivej nasmehnil.

„Manjka se maček,“ je rekel, „pri naš jih je toliko, da jih podimo od hiše.“

Gospa se je potolažila; vedela je sicer, da je maček dosti, ampak mucke ni nobene več, take mucke, dobre, pridkane, kakor je bila njena.

„Pripeljite mi vendar eno“, je prosila gospa.

„Kolikor hočete; na izbiro, da se vzaj iznebam . . .“

„Jaz jo rada plačam.“

Drvar Jokelj je odšel. Ni sicer hotel, da bi kdo od njega kupoval mačka, niti moško bi to ne bilo, niti lepo, če bi sosedje izvedeli, bi se norčevali iz njega; vesel je bil, da je sploh mogel spraviti mačka od hiše in postreči gospej Mari, ne da bi potolažil nje žalost, ki se mu je zdela še vedno neumna in nepotrebna, ampak ker je že dolgo vozil drva k njej. Zadovoljen bi bil vendar tudi, če bi mu gospa kaj za mačko dala, kajti dnovi so postali jesenski, na vozu je mrzlo, ko gre domov in lahko se človek po tem z lahko vestjo pogreje v gostilni. S takimi mislimi in nadami je šel tisti dan drvar Jokelj domov in s tem je končan prvi del te žalostne povesti.

Ko je drvar Jokelj drugič zopet peljal drva v mesto, je že predvečer naložil nekoliko maček, ki so se potikale okoli hiše, ter jih zaprl v kurnik. Zgodaj zjutraj je odšel, da bi ne videli sosedje, da vozi mačke v Ljubljano. Povsod po poti in na mitnici, ko so preiskovali voz, je bil Jokelj v očiti zadregi in v zelo neprijetnem položaju, tako, da mu je bilo zelo žal, da je vzel mačkes seboj, pa tudi na gospo Mari in na njene neumnosti se je jezil.

Prišel je tako nezadovoljen k gospej Mari in ji postavil kurnik v sobo. Gospa Mari je bila zelo vesela. Dopadle so se ji vse, a ona ni hotela deliti svoje ljubezni med več stvarij in je hotela le eno. Dolgo je izbirala. Nazadnje ji je pomagal Jokelj sam: „To vzemite, gospa, ta lepo mijavka.“

Pokazal ji je lepo pisano mucko. In res si jo je vzela gospa, ker je bila lepo pisana in ker je lepo mijavkala. Plačala je Jokelju cel tolar za pot in Jokelj je zadovoljno odšel. Druge mačke je izpustil v veži, da bi ne imel več sitnosti in je pognal naprej po ulicah na trg. Čutil je veliko veselje, da ima en tolar lahko zaslužen v žepu in je premišljal, v katero gostilno zavije ob cesti. Prodal je srečno tudi drva in z veliko zadovoljnostjo je pognal domov.

Ni popolnoma gotovo, ali je Jokelj dohitel na cesti svojega starega dobrega prijatelja Jaklja, ali je bilo narobe, res je pa in z vsem dejstvi, ki se poslej gode, je dokazano, da sta tisto popoldne pila Jokelj in Jakelj v obcestni gostilni kakor stara dobra prijatelja. Od kdaj sta bila tako zelo prijatelja, se ne ve, ampak bila sta, ne samo zato, ker sta si bili tako podobni njuni imeni,

ampak tudi iz drugih raznih vzrokov, ki včasih delajo prijateljstva, in jih človek niti opisati ne more. Glavna stvar je pri tem ta, da sta Jokelj in Jakelj pila v obcestni gostilni, da sta zapila cel tolar, ki ga je bil Jokelj dobil za mačko, in še čez. Pri tem pa, kakor je navadno o takih trenntkih, je Jokelj čisto odkrito zaupal svojemu staremu dobremu prijatelju celo zadevo o mački, pripovedoval mu je o gosposki neumnosti, o stari gospej Mari, o njenih načkah, povedal mu je, kako je vozil mačke v Ljubljano, kako je dobil za eno en tolar, ki je šel brez škode v božjem imenu za vino — a ob enem mu je razložil, zakaj si je gospa Mari izbrala pisano mačko, ki je lepo mijavkala in Jokelj se je spozabil tako daleč, da je svojemu staremu dobremu prijatelju celo hotel sam dopovedati, kako je mijavkala. Jokelj pri tem ni čisto nič opazil, kako so šle Jaklju usta na smeh in kako je začel pomežikovati. Historija sama je bila tako neumna in vesela, da je lahko spravila vsakega v dobro voljo. In ko je Jokelj povedal, kako je druge mačke izpustil po veži, sta pila s prijateljem Jakljem dalje in se pogovarjala o marsičem. O čem je to bilo, to Jokelj in vedel ne drugi dan ne kdaj povzneje, ampak vedel je, da je šel pri tem še en cel tolar poleg, onega, ki ga je dobil za mačko, in da je prišel pozno domov in tukaj se konča drugi del naše žalostne povesti, ki šele poslej postane žalostna.

Ko se je namreč v nedeljo Jokelj zakasnil po stari navadi v gostilni, slišal je zdaj tu zdaj tu zelo sumljiv glas, ki je postajal čim dalje bolj sumljiv in nenavadni nasmehi na obrazih ljudi so mu pritrdjevali, da je ta sumljivi glas z njim in z njegovo usodo v ozki zvezi. Kajti zdaj pazdaj se je oglasil iz občega šumenja polglasni: mijav ...

Joklju je postajalo vroče in dolgo ni hotel slišati glasu. A glas je postajal čim dalje bolj pederzen. Odšel je iz gostilne domov in hodeč sam čez vrtove je premišljal, ali je Jakelj, stari dobri prijatelj, izdal celo stvar, da je padel sedaj zasmeh na njega. Težak kes mu je padel na dušo in ni vedel, kaj bi. Od žalosti je zašel popoldne zopet v gostilno in zopet so se ponavljali glasovi.

„Pusti jih pri miru, odnehali bodo sami,“ si je mislil, „kdor se iz drugih norčuje, je sam norec.“

A ko se je ogrel v vinu, togotilo ga je bolj in bolj in videl je, da je postal vsem v zasmeh. Res, bolelo ga je in ko je proti večeru zaslišal prav za svojim hrbtom oni smuljivi glas, se je dvignila trda roka in je zadel človeka, ki je bil zamijavkal za njim.

„Kaj ti misliš, s tem, a? ...“

Človek pa je zopet zamijavkal. Takrat je planil Jokelj na noge in se spustil v človeka. Pobil ga je na tla in odšel domov.

A poslej so spremljali Joklja povsod oni grozni glasovi. Na semnju, pred cerkvijo, na vasi, celo pozdravil ga je človek na eesti s tem, da je zamijavkal. Nastali so grozni časi, kajti Jokelj

si je upal komaj v nedeljo v cerkev in celo tam je slišal glasove. V družbo si ni upal, niti v gostilne. Postaral se je v par mesecih za mnogo let. Od žalosti so mu posiveli lasje. Uničili se ga popolnoma. In ko bi jim mogel vrniti ljudem: tožil bi jih ali drugače, a nič ni bilo mogoče. S strahom je včasih pomislil na starega dobrega prijatelja Jaklja. Ali je on raznesel vse to, ali kako so izvedeli ljudje? In zakaj so tako hudobni? Kaj sem jim storil? Kako morejo mučiti človeka? In bil je zelo žalosten nad svetom in nad ljudmi.

In nekoč po dolgem času se je peljal Jokelj zopet iz mesta domov in po naključju ga je srečal na cesti stari dobri prijatelj Jakelj. Jokelj že dolgo ni imel človeka, ki bi se bil z njim razumno pogovoril in težko je življenje brez prijateljev; on pa je sovražil celi svet. A Jaklja je imel rad in rad bi bil imel vsaj enega prijatelja na svetu. Za to je bilo zdaj vse eno, ali je Jakelj dohitel Joklja, ampak res je, da sta pila tisti večer v obcestni gostilni in Jakelj se je spomnil onega večera. Rad bi bil plačal za mnogo pijače, ko bi bilo vse pozabljeno, ko bi bilo, kakor da ni bilo, kar je bilo.

„Beže časi, beže, postaral sem se,“ je govoril Jokelj, „in dolgčas je postalo na svetu; pust je svet in grd in ljudje so . . .“ Tu je prenehal. „Res, res,“ je pritrdjeval prijatelj Jakelj in pil. A tisti nasmeh je začel igrati okoli njegovih ust in oči so začele pomežikovati.

„Umrli bom kmalu in zdi se mi, da od samega gnusa nad vsem tem,“ je rekel Jokelj „a nekaj bi le hotel vedati.“

„Kaj pa? . . .“

„Ti veš, kaj se je zgodilo in kaj delajo ljudje. Da ne bom nikogar po krivem dolžil, te vprašam — rad te imam, Jakelj — te oprašam, če si bil ti, ki si začel . . .“

Jakelj je mahnil z roko in pil.

„Z nikomur nisem govoril o tem. Kaj morem svetu? In ti vidiš, posiveli so mi lasje od žalosti, in nič nisem kriv, vsakemu bi se lahko zgodilo . . .“

Jakelj se je obrnil proč in Jokelj je slišal glas . . .

„Nikomer nisem storil nič žalega, a svet je naredil iz mene šemo, ki se je bojim. Zakaj ne privoščijo človeku življenja? Kako morejo gojiti v svojih hudobnih srcih same zle misli. In zdi se mi, da so kakor gadje . . . Jakelj je pogledal pod mizo in Jokelj je slišal glas . . .

„Taka malenkost, in samo tebi sem pripovedoval,“ je pravil Jokelj dalje, glas se mu je tresel, roke so se krčile, divja sila je napenjala žile na sencih . . . Ne rečem, da sem najboljši človek, ampak človeku dam živeti poleg sebe. ako inu na morem napraviti veselja, žalosti mu ne napravim in da bi bili vsi tako, bi bilo krasno na svetu in živeti bi bilo mogoče . . .“

Saj smo vsi ljuoje, bratje, sestre.

„Mijav“ . . .

Jokelj je planil izza mize, kakor zver. Žarele so oči in divji njegov obraz je bil strašen v tem trenutku. Zasadile so se njegove trde roke v obraz starega dobrega prijatelja Jaklja, dvoje udarcev s steklenico, grozen glas in krik . . . Svetilka se je razbila in vse je pokrila tema. Po cesti pa je drdral voz, drdral, kakor še nikoli in par konj je bežalo pred njim, bežalo, kakor še nikoli. Kajti blazen je sedel gospodar na vozu in bil po konjih, po vozu, po sebi, kakor da bije prekleti svet. Obstajali so ljudje ob cesti, umikovali se od strahu in po vaseh so hiteli iz hiš.

„Pojdi v pogin, v pogin, ti krvava duša, živa hudoba . . . e, e, e, glejte glejte ve proklete oči, peklenski nasmehi, vi, uničevalci . . . varuhi gadov . . .“ In hitelo je naprej do kamenitega mostu, kjer je voz z vso silo priletel ob kamen na mostu, slišati je bilo šum vode in konji so z razbitim vozom bežali naprej v noč, splašeni in neobvladani . . . S tem je končan tretji del te žalostne povesti in tako se je končala ta žalostna povest.

ZVORAN ZVORANOV:

ČRNI PETER.

IZ MOJEGA ŽIVLJENJA.

Mnogokrat se spominjam svoje prve ljubezni . . . V teh dneh, ko je padla črna senca na moje življenje, ko mi je žalost odela dušo in me spremlja na vseh potih, v teh dneh se zamislim čestokrat v obraz svoje prve ljubice . . .

Že dolgo je od tedaj, ko sem jo ljubil. In včasih se mi zdi, da je že cela večnost šla mimo mene. odkar sem prvič okusil sladkost in grenkost ljubezni . . . In vendar je le malo let prešlo od tedaj, saj je šele vzrastla moja prva ljubica in si fante izbira — a tedaj, ko je venčala moje sanje, je bila še idealno dekle z deviškimi sanjami v očeh . . .

Ne vem, kako je prišlo, da sem se zaljubil vanjo. Polotrok je še bila, nežna in nedolžna, in niti sanjalo se ji nemara ni, da so se zaplele vanjo moje misli . . .

Lepe božične počitnice so bile . . .

Sladko pričakovanje je trepetalo nad zemljo in nad vasico. Vseokrog, nad dolinami in nad gorami je ležala svetloba, jasna in bela, kakor sneg, ki je kril vso pokrajino. Počasi in tiho se je bližala sveta noč . . .

Gospod papa, moj nekdanji učitelj, me je bil povabil na sveti večer v šolo. Tam sem dobil že par znanih študentov, ki so se imenitno zabavali in čakali polnočnice. Gospod učitelj je igral tarok z njimi, gospa mama pa je kuhala čaj. Tudi Emica,

učiteljeva hči, je bila pri mizi. V gostem tobakovem dimu je bil na to večer njen obraz čudovito blede, oči so bile vlažne, nedolgočasen, deklinski izraz je bil v njih.

Tedaj se je nemara započelo . . .

Nekaj velikega in sladkega se je budilo v moji duši, ko sem gledal v Emičine zagonetne oči tisti večer. Najrajši bi se bil izjokal, pokleknil pred njo in poljubil njeno belo roko in srečen bi bil, če bi me bila pogladila po laseh, mi pogledala v oči in vprašala: „Kaj ti je nocoj, ti neumni fant?“

A nisem se izjokal, nisem pokleknil pred njo, ker nisem vedel, da je to ljubezen, kar sem čutil . . .

Ko je zazvonilo k polnočnici, smo se odpravili v cerkev. Nikoli ne zabim, kako se peli zvonovi tisto sveto noč, ko se je rodila prvič v moji duši ljubezen . . . Kakor samo srebro se je svetil sneg in pot od šole do cerkve mi je bila kratka kakor nikdar še, ker sem hodil z Emico.

Tako se je započela zgodba moje prve ljubezni . . .

Po novem letu sem odšel zopet v mesto in moja ljubezen je šla z mano. Tedaj sem začel razumevati, zakaj koprniš s tako neodoljivo silo junaki v pravljicah po svojih princezinjah in gredo skozi smrt in noč in vihar do njih, tedaj sem šele izpoznal, zakaj je zapel Prešeren svoji Juliji: „Ti si življenja mojga magistrale!“

Zamišljen sem hodil tisti čas po ulicah in se oziral za dekleti in iskal njo, ki so jo venčale moje sanje. A zaman, saj je bila daleč v drugem mestu in le moje misli so jo dosegle, ker jo niso mogle moje oči . . .

In tako sem hodil sam po mestu s svojo skrivnostjo v duši in ni mi bilo mari za dekleta, ki so šla mimo mene, in za tovariše, ki so se spogledovali, če so me srečali, in dejali na tihem: „Glejte ga, fanta, zaljubljen je prve verze dela! . . .“

O sladki, neumni čas, ko sem še ljubil z idealno ljubeznijo! . . .

Včasih o počitnicah sva se videla z Emico na vasi in tedaj je še bolj plamtela moja ljubezen.

Takole ob poletnih večerih, ko sva sedela sama v vrtu pod šolo in so se plaho iskale najine oči in sta slutili najini duši ono veliko, sladko skrivnost, ki je bila med nama, v takih večerih bi ji bil rad povedal, kako jo ljubim.

A zdelo se mi je, da bi bil oskrunil vse tiste lepe misli in sanje, ki so venčalo mojo prvo ljubezen, ker bi jih ne bil znal povedati . . . In morda bi se bila Emica nasmejala in rekla: „Kako nes pametno govoriš, ti moj zamišljeni, neumni fant!“

Tako sem ljubil Emico s plaho, idealno ljubeznijo, o kateri pravijo, da je najneumnejša . . .

Nikoli ji nisem povedal, kako neskončno rad jo imam, nikoli je nisem poljubil na usta, komaj da so se dotaknile včasih moje ustnice njene roke . . . In vendar sem jo ljubil bolj kakor vsa

dekleta, katera sem pozneje srečal na svoji pusti poti v življenju, katerim sem tolikokrat pravil, da jih imam rad in ki so me same rade imele — — — Kakor bela, čista nedolžnost je bila moja prva ljubica, nedosežna kakor nebeške zvezde. In bal sem se dotakniti se je, da bi ne bila legla tanka koprena na ono čisto, belo nedolžnost, da bi se ne bila vrnila tista svetla zvezda, da bi ne bile vztrepetale v nepokoju njene oči . . .

Tako sem te ljubil, Emica, ti učiteljeva hči! . . .

Ker je bila moja prva ljubezen tako idealna, je morala tudi idealno končati . . .

V tisti sobi, kjer se je začela tista idealna zgodba smo igrali poldrugo leto pozneje dolgočasno igro „Črna Petra“. Sentimentalen avgustov večer je bil zunaj, lep, kakor moja prva ljubezen . . .

Karte so krožile krog mize iz roke v roko in vsakdo je s pozornostjo gledal, da bi ne dobil pikovega fanta, „Črnega Petra“. Osobito dolgočasen, blaziran študent, ki je študiral matematiko na Dunaju, je vlekel karte z velikim zanimanjem in pazljivostjo in tuintam pogledal Emico z veselimi očmi in nekaj čudnega je šinilo vsakokrat čez njegov obraz ob teh pogledih.

Kdor je zadnji dobil „Črnega Petra“, si je moral pustiti napraviti na obraz razne poteze z ogljem.

Gospodična Fani, vaška učiteljica, je imela pod nosom zarisane brke kakor kak huzar, Emičin brat velikanske naočnike, dolgočasen matematik pike na licih kakor kak clovn, neki drugi študent je bil že ves črn, jaz sem imel črno piko na čelu in le Emica je bila čista.

Njene oči so bile zamišljene — bogve kje so bile njene sanje ta dan . . . In oni študent, ki je matematiko študiral je vedno bolj pogosto vpiral svoje oči vanjo.

V meni je bilo tisti dan nekaj čudnega . . . Nemara težka, temna slutnja, da konča ta dan moja prva ljubezen, ki je bila tako idealna in neumna . . .

Ko se stemni in pojdemo na vrt, povem Emici, kako neskončna je moja ljubezen — sem se odločil. Nekaj plahega in nemirnega je bilo v sobi, zadnji krvavo rdeč solnčni žarek je trepetal na stropu, učiteljica z brkami je nalivala vino v kupice in Emičin brat in oni matematik sta menjala karte in se pogajala za „Črnega Petra.“

„Ha, zopet . . . To je že smola!“ je naenkrat zarentačil matematik in vrgel pikovega fanta „Črnega Petra“ na mizo. „Gospodična Fani, diktirajte kazen!“ je dejal in se obrnil proti učiteljici.

„Za danes končajmo z igro! Da bo bolj slovesno, poljubite vi, gospod Mirko, ki ste dobili zadnji „Črnega Petra“ za kazen Emico, ki ga ni dobila nikoli!“ je narekovala učiteljica s huzarskimi brkami in gledala name in na tisto piko, ki jo je bila zarisala prej na mojem čelu.

„Ne — — ne!“ je zakričala Emica in prebledela.

A matematik je bil že pri njej, objel jo je in njegove ustnice so se že dotaknile njenih, ne da bi se bila mogla Emica braniti.

Glasen smeh . . . Kolikor ljudi je bilo v sobi, toliko parov zlobnih oči je bilo vprtih v mene tisti trenutek.

Emica je bila rdeča in je molčala in le njene oči me niso pogledale.

Tako je dobila moja prva ljubica prvi poljub . . .

Vsi so morda pričakovali, do planem jaz pokonci in zakričim v svoji bolesti in da bo potem glasen smeh sledil koncu moje prve ljubezenske tragedije . . . Kajti gotovo sovsaj slutili, kaj je bila meni Emica . . .

A v meni je vstala tedaj velika ključovalnost, počasi sem vstal, počasi šel k oknu in malomarno vprl svoje oči v zlatordeče oblake nad zahajajočim solncem. Oči so me pekle in v prsih je bilo srce z divjo silo, živ ogenj je gorel v meni — a jaz sem molčal . . . Ne vem niti, če sem obraz izpremenil.

V sobi pa je bil molk, nekaj mučnega je leglo na družbo, in ko sem se ozrl po obrazih, ni bilo več nikjer tiste zlobnosti.

Matematik je sedel na svojem prejšnjem mestu z obrazom, podobnim ostarelemu clownu, učiteljica z brkami je gledala mrko kakor prileten huzar pri paradi in Emičin brat je z neakim strahom v očeh zrl vame. Emica pa je bila vstala in odšla iz sobe.

Začel se je zopet pogovor, dolgočasen in navaden, kakor je bil prej.

A jaz ga nisem mogel dolgo poslušati. Malomarno kakor navadno sem se kmalu poslovil in odšel.

V moji duši pa je bila žalost, kakoršne ni še nikdo opisal . . . V vrtu sem šel počasi po peščeni stezi ker sem mislil, da pride Emica in da vzamem slovo od nje in od svoje prve ljubice. A ni je bilo in z neutešljivo boljo v svoji duši sem odšel domov.

In tisto nač sem plakal prvič in zadnjič morda v življenju po svoji ljubezni, idealno započeti in kruto končani . . .

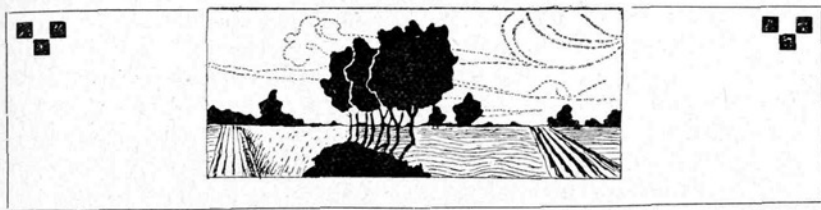
Tedaj sem se šele zavedel, kako sem te ljubil Emica, ti učiteljeva hči, dokler se te ni nikdo dotaknil . . .

Lahka koprena je bila padla na tvojo belo, čisto nedolžnost, tista nebeška zvezda se je vrtnila in izginila na veke in v tvojih očeh so izginile vse tiste nerazrešene sanje in v tvojem srcu ni več miru od tedaj . . .

In niti besede tolažbe nisi imela zame, niti slovesa nisem vzel od tebe, ti moja prva ljubica . . . In morda niti slutila nisi, kako velika je bila moja ljubezen do tebe.

Velika je bila . . . Kajti od tedaj so moje poti temne in na dušo so mi padle črne sence in v teh zadnjih dneh ni zame tolažbe nikjer . . . In še ti bi mi je ne mogla dati, tudi če bi me ljubila sedaj, kakor jaz tebe tedaj, ker nisi več petnajstletno dekle, katero sem ljubil s prvo idealno in neumno ljubeznijo . . .

KOMPOLSKI:

LAŽ IN OTROCI.

Kako čudni smo vendar ljudje! Kolikokrat ravnamo popolnoma proti svojemu naziranju in prepričanju! Le poglejmo! Gotovo smo vsi enih misli, da je lagati grdo, nevredno dostojnega človeka. Vsi smo tega prepričanja in vendar vsi — lažemo naprej. Pri drugih ljudeh se nam zdi laž naravnost ostudna in se nad njo zgražamo; pri svojih lažeh pa vedno dobimo tehtne vzroke in izgovore, da se opravičimo sami pred seboj in tudi pred drugimi, če je potreba. Enkrat se nam zdi laž tako malenkostna in nedolžna, da ni vredno o nji govoriti. Drugič so nas prisilile življenjske razmere do laži; lagati smo morali, da smo obvarovali sami sebe ali pa svojega bližnjega kakoršnekoli škode bodisi na imetju, ali dobremu imenu.

Pri vsem tem pa ne pomislimo, da je laž — laž, bodisi majhna ali velika; kakor je kruh — kruh, če ga potem imam košček, ali pa cel hleb.

Svoje otroke hočemo imeti vsi pravicoljubne. Niti lastni starši nimajo radi otroka — lažnika. In kaj storimo! Sami se tolikrat lažemo svojim otrokom v obraz; da včasih pridemo celo v tak položaj, da otroka naravnost navajamo, da naj laže. Res neverjetno in vendar se to često dogaja bodisi med izobraženci, bodisi med preprostim ljudstvom.

Par vzgledov:

Otroku se je pripetila nesreča, da je strl šipo ali pa kako drugo stvar. Mati ve, da se bode oče jezil in morda celo kaznoval otroka radi tega. Ker se ji otrok smili, zato ga pouči, da ne sme po pravici povedati, ker bi bil oče trud. Naj pravi, da je to napravil kdo drugi: pa četudi maček ali pes. Dostikrat mati celo sama prevzame krivdo. —

Dobimo neljubi obisk. Ker ne maramo dotične osebe sprejeti iz kakoršnegakoli vzroka, rečemo dekli vpricho otrok, naj reče, da nas ni doma. Včasih celo otroci sami sporoče to našo laž...

In potem se čudimo, če postanejo otroci lažnivi. Jezimo se nad otrokom, če nas je nalagal; celo kaznujemo ga radi laži. In vendar je ravnal otrok popolnoma naravno in dosledno. Storil je sam ravnoisto, kar je videl storiti nas, kar smo ga sami učili.

Lažnivost nikakor ni prirojena otroku. Otroci so že po naravi resnico in pravicoljubni. Saj se pogosto dogaja, da nas spravijo otroci vsled svoje pravicoljubnosti v veliko zadrego. —

Samo en slučaj, kokoršnih bi se dalo navesti vse polno.

Neka postarna gospa je pogosto zahajala k znani družini v mestu, kjer je predsedela in preklepetala marsikako urico. Gospodinja je seveda morala biti rada ali nerada ves čas zraven, ker to že zahteva nljudnost. Gostu ne smemo pokazati vrat, četudi nam včasih že preseda. — Tako je nekoč vzdihnila gospodinja po odhodu omenjene gospe: „Oh, kadar pride ta stara klepetulja, me tako zamudi, da ne morem nič napraviti!“

Te besede je slišala živahna štiriletna hčerka. Za nekaj dni se zopet zglaš' stara gospa. Gospodinja jo je sprejela z' najslajšim obrazom; in zdaj je bilo gospa gori, gospa doli.

Deklica je vse to videla in slišala in se naenkrat oglasi pri svojih igračah.

„Mama, zakaj pa rečeš tej stari klepetulji gospa; potem pa spet ne boš mogla ničesar opraviti, kakor zadnjič.“

V kako zadrego je spravila resnicoljubna hčerka svojo mater, si lahko mislimo. Gotovo se tudi hčerki ni dobro godilo pozneje...

Ako storej otrok laže, je to pridobil od nas samih. Slišal je nas lagati; videl je, da ne soglašajo naša dejanja z našimi besedami. Drugače govorimo, drugače delamo. Naravni zaključek njegovega razuma ga privede, da tudi on dela tako. Mi si pomagamo z lažjo, zakaj bi si on sam ne pomagal ravnotako.

Kakor pri odraslih, tako sta tudi pri otrocih dva glavna vzroka, da lažejo. Enkrat si hočejo z lažjo kaj pridobiti, drugič pa se hočejo izogniti kakim slabim posledicam — največkrat kaznim. Sicer se dobijo tudi slučaji, da lažejo že iz navade in nekega posebnega dopadajenja nad lažjo. Toda taki slučaji so redki, da lažnik sam svoji laži verjame, kakor pravimo.

Ni lahko dati dobrih in uspešnih navodil zoper lažnivost otrok. Vendar hočem navest vsaj glavne, s katerimi se more marsikaj doseči. Ako že ne imoremo iztrebiti močno vkoreninjene lažnivosti, vsaj zabranimo, da se še bolje ne razraste in jo v mnogih slučajih zamoremo zelo zmanjšati.

Lažje in boljše se je bolezní varovati, kakor pa jo pozneje zdraviti. Istotako je pri laži. S pametnim postopanjem preprečimo zlasti izprva marsikatero laž. Zato morajo biti odrasli — posebno starši — jako previdni, kaj govorijo vpríčo otrok. Glejmo kolikor možno, da nas otroci ne zalotijo na laži. Izogibljimo se takim pogovorom v njihovi navzočnosti. Otroci morajo imeti o nas zavest, da je vse sama gola resnica, kar govorimo. Dokler imajo o nas to prepričanje, takrat gotovo tudi sami še niso lažnivi.

Dostikrat nas spravi otroška radovednost v zadrego s svojimi vprašanji. Često izprašujejo stvari, ki nikakor niso za otroke. Ako jim povemo ni prav, če pa nočemo povedati pa otrok ne da miru. Navadno si pomagamo ob takih prilikah, da povemo —

laž. Toda to ni umestno. Otrok pozneje sam uvidi, da smo ga nalagali. Boljše je povedati naravnost, da sedaj še takih stvari ne razume; ko odraste in bode razumel, takrat bo pa že zvedel.

Na vsak način pa otroka sami ne smemo navajati k laži, pa naj bode še tako malenkostna in nedolžna. Tu ne smemo poznati nobenega opravičevalnega vzroka ali izgovora.

Često dovedemo otroka sami do laži s svojim nespametnim ravnanjem, ako dvomimo, da je povedal resnico, četudi ga še ne poznamo kot lažnivca. S tem otroka opozorimo, da bi lahko povedal laž mesto resnice, s čemur bi morda preje pri nas dosegel vrjetnost. Zatorej ne smemo dvomiti o resničnosti otrokovih besed dokler nismo trdno prepričani, da laže.

Kakor je otroku izprva samoobsebi umevno, da mi govorimo čisto resnico povsod in vedno, tako moramo tudi mi imeti zavest, da otrok ne laže.

Drugače je seveda pri lažnivem otroku. Najbolj naravna kazen za lažnivca je, da se mu ne vrjame. S tem otrok uvidi, da je zgubil pri nas svoje zaupanje vsled grde razvade. Često morda pove resnico, a mi še vedno dvomimo, ker ga poznamo kot lažnivca. — Vendar ne smemo te kazni prepogosto in predolgo vporabljam, ker ima sicer nasprotno posledice. Sčasoma namreč uvidi otrok, da mu ne vramemo, četudi pove resnico. Obupa, da bi še dosegel vrjetnost in postane popolnoma ravnodušen za laž in resnico.

Ako smo torej prepričani o resnici pri lažnivcu, mu moramo na vsak način vrjeti in ga še pohvaliti, da je povedal resnico. S tem ga vzpodbujamo na poti k resnicoljubnosti. —

Največkrat lažejo otroci iz strahu pred kaznijo. S tem hočejo svoj pregrešek zmanjšati, če ne celo popolnoma zatajiti dobro vedoč, da zmanjšajo tudi kazen, ali se ji še docela izognejo.

To moramo na vsak način upoštevati tudi pri kaznih. Kdor sam prizna radovoljno in skesano svoj pregrešek, temu lahko kazen popolnoma odpustimo. Nasprotno pa, če se hoče z lažjo kazni izogniti in jo zmanjšati, tedaj pa zasluži tem ostrejšo kazen. Kaznovan mora biti za pregrešek in za laž.

Pri laži redkokrat izdado mile, manj občutjive kazni. Uporabljati moramo ostrejšo vendar ne takih, da bi otroka telesno poškodovali.

Kateri otrok se hoče z lažjo in z izgovori ogniti kakemu delu, tišči mora ravno vsled tega izvršiti ravno dotično delo in morda še kaj drugega za nameček.

Nikdar pa ne kaznujmo otroka za laž, ako nismo zagotavljeni o njegovi laži. S tem bi storili otroku veliko krivico in bi dosegli uprav nasprotno, da bi se bolj lagal.

Povsod je razširjena pri starših jako neumestna razvada. Predno kam odidejo, obljubijo otrokom, da jim prinesejo nekaj lepega in dobrega, ako bodo pridni. No, to še samo na sebi ni

tako napačno. Pač pa tudi to ni potrebno. — Ko se vrnejo, vprašajo otroke *same*, če so bili pridni, predno jim dajo obljubljenih stvari. Seveda se vsak otrok pohvali, da je bil priden, če tudi ni bil. Zlaže se, da dobi sladkarij...

Drugače je, če oče vpraša mater vpricho otrok o njihovi pridnosti, ali pa kako drugo odraslo osebo, katera pove po pravici.

Kjerkoli moremo, skušajmo, vzbuditi tudi otrokom stud nad lažjo pa brez dolgih pridig in razlaganj. Pred vsem pa bodimo sami resnicoljubni in pravični. Vzglede največ izdado tudi pri laži.

ROMAN ROMANOV:

DRAGOTINA.

1.

Jaz ne vem, koliko cest
razdaljuje nas,
jaz ne vem, koliko sap
raztajuje nas.

Jaz ne vem, koliko sanj
tvoje zro oči,
če se name spomnijo,
kdaj vse dni, noči...

2.

Zvezda, ki na nebu sije,
pač gledala bo,
roža, ki na polju cvete,
pač zvenela bo.

Upanje in hrepenenje
se zatrla bo —
Kakor v sanjah, Dragotina,
vse umrlo bo...

3.

Te pesmi že čitala si nekoč,
nekoč v davnini.
te pesmi poljubljala si nekoč,
nekoč v tujini.

Zdaj jih sovražiš, ljubica,
ko je pač vse minilo,
vsa tista pomlad, vse tiste želje,
vseh temnih obupov število.

EDMONDO DE AMICIS:

GOSTOLJUBLJE.

Nekega večera koncem meseca oktobra leta tisočosemsto-šestdesetinšestega presenetila je neki pešpolk na pol pota med San Donninom in Piačencom taka besna ploha, da so bili v par trenutkih vsi vojaki premočeni do kože a cesta se je spremenila v pravo močvirje. Moglo je biti okrog devete zvečer.

Vojaki so ogrnili glave in pleča s taborskimi pokrivali in šatorskim platnom pa se počasi vlečejo dalje; vsi molče. Čez nekoliko časa se polk zastavi; večji del vojakov legne ob jarkih in zaspi, drugi so se stisnili pod drevesa, ki so stala ob cesti.

Grmelo je in bliskalo vražje. Ko je pojenjal prvi bes nevihte, vzdignil se je vihar, ki je bičal s tako drobnim in mrzlim dežjem, da ni bilo nikakor moči skriti obraza pred njim, kljub visoko potegnjenemu ovratniku in kljub taborskemu pokrivalu. Nekoliko dalje od ceste prikazala se je včasih, razsvetljena od bliska, lepa in gosposka vila, a med njo in cesto vrtič z gredicami posutimi s cveticami. Pri svetlobi bliskov se je videlo, kako se na zastorih razsvetljenega okna premikati senci dveh oseb.

V oni sobi bila je tisto uro zbrana družina bogatega piančentinskega grajščaka, ki je vsako leto podaljšal svoje bivanje na vasi do konca oktobra, v društvu svojih otrok in svoje sestre udove, postarne in nekoliko čudne ženske, ki je imela v glavi neke mušice o plemenitaštvu ali ki je bila drugače poštenega in dobrega srca. Dvoranica je bogato meblirana a razsvetljuje jo lepa, kinčana svetilka viseča od stropa. Dva lepa otroka se igrata okoli mize, neki mladenič bere časopis v kotu a na drugi strani sediti dve deklici od osemnajstih in dvajsetih let pri šivalni mizici in razgovarjati s starejšim bratom; oče in sestra stojita v živahnem razgovoru pri oknu.

„Oprosti“, pravi sestra, „ali jaz nikakor ne razumem tvojega svetega navdušenja“.

„Tem gorje; imela boš mnogo manj utehe“.

„Lepa uteha! Pogledaj polja kaj je iz njih nastalo zaradi tega večnega marširanja vojakov. Ali si bil v vinogradih?“

„Bil sem; pa kaj zato? Lahko bi bili storili še kaj goršega. Več, kakor vsak en grozd ne vem, če je odtrgal; z eno roko morajo držati puško a v telečnjak ne morejo dati grozdja, ker bi se jim pomečkalo.“

„Potem bi bilo vseeno, da si jih povabil naj kradejo“.

„Naj se poslužijo, si hotela reči; bilo bi zaman“.

„Bilo bi veledušnejše.“

„Istina. Pa žal mi je, da tega nisem napravil.“

„Ti me dražiš.“

Brat se je začel smejati.

„Da, ti me dražiš, ker tvoja filozofija je plitka, oprosti. Dobro, naj bo, pripuščam, da so vojaki branitelji domovine, mučeniki, junaki, vse kar ti je všeč. Ljubimo jih, obožavajmo jih, slavimo jih, naj bo, ali od daleč. Moj Bog, od daleč in vse skupaj. Celo vojsko skupaj spoštujem tudi jaz; ali vojake vsakega posebej, ne... Končno, oni niso nič družega, kakor preoblečeni kmetje, vsi ene barve. Kaj je treba hoditi jim na polju nasproti da se jim zahvališ, ker so te okradli, kaj jih je treba voditi domu na pijačo, gostiti jih s slaščicami, spremljati jih v sebo, kakor da so grofje?!“

Brat zopet udari v smeh.

„Smejaj se, smeji! In vselej, kadar koraka kak polk mimo, vselej stojiš ti in tvoja družina ob cesti, da jih gledate. A imaš dve hčerki v takih nevarnih letih! Lepe besede slišijo od tvojih junakov, naučenih posedati po krčmah, opijanjevati se z žganjem in čakati tobak. Zadnjič se je zgodilo ...“

„Ti delaš iz muhe slona. Če bi bil ono besedo izgovoril kdo drugi a ne vojak, se ne bi prav nič vznemirjala. Mladost je mladost. In končno, vojaki so in ne fratri.“

„Da, da, samo ti obožavaj svojo sivo monduro, enkrat boš že zadel terno.“

„Nič zato. Sploh ti nikakor nečeš pojmiti! Jaz ne obožavam pepeljaste, sive mondure, ampak tiste možke, ki jo nosijo, tiste surove pijance in razduzdance, kakor trdiš ti. Njihove žuljeve roke obožavam, njihove koščene od solnca ožgane obraze, njihova čela, ki so se toliko let sklanjala nad brazdami, zdaj pa ...“

„A zdaj me dražiš še bolj, ko prej.“

Tisti trenotek se je zaslišalo trkanje na hišna vrata. Kmalu je prišel sluga javiti, da vojak, ki je izgubil pot, prosi zazavetje.

„Stavim, da ga boš povabil gori, da sliši tvoje komplimente,“ je rekla sestra.

„Takoj naj pride gori,“ ukaže gospodar odločno.

„Oh!“

„Takoj; sem v to sobo.“

Sluga izgine.

Slišali so se počasni in težki koraki po stopnicah. Potem pad težke stvari na pod ... spustil je tornister. Potem rožljaj puške naslonjene k steni. Takoj na to se odpro vrata dvoranice; evo ga na pragu. Bled, izmučen, ves premočen, blatnega obraza in rok, trudno povešene glave stoji v sobi in obrača oči naokoli, sramežljivo in začudeno.

Prvi pristopi gospodar, za njim vsi drugi.

„Naprej, naprej fant, samo naprej!“

Korakne dalje, spusti oči na pod, ugleda preprogo, pa odstopi nazaj:

„Oprostite ... nisem videl.“

„Ali kaj!“ — zavpije gospodar, prime ga pod pazduho, pa ga vede dalje in prisili, da sede k peči. Tedaj naglo prebledi, nagne glavo vznak in spusti roke ob sebi nizdol, — omedli.

„Moj Bog!“ vpijejo vsi skupaj prestrašeni. Gospodar ga drži za glavo, eden od sinov mu briše čelo, drugi mu odpenja monduro in mu moli steklenico jesiha pod nos; hčerke in dekle beže semtertja, v skrbeh, vznemirjene, ne vedoč kaj delajo. Končno se vojak zopet osvesti in prva beseda, ki jo izusti je: hvala; beseda izrečena s slabim in tresočim glasom, ki je čista, čista prihajala od srca. Oni mu slečejo monduro, oblečejo neko lahko gospodarjevo bluzo in mu ovijejo robec okoli vrata. „Hvala!“ ponavlja vojak plašno se braneč; „hvala!“

„Kakšen prizor!“ zamrmlja gospodarjeva sestra ginjena v sebi; ali nikakor ne pokaže, kaj čuti. Nasprotno, škodoželjno pokaže gospodinji sledove blata, ki so se poznali od vojakovih čevljev na preprogi.

„O, kaj se vam je zgodilo, mladenič dragi, kaj se vam je zgodilo?“ sprašuje odkritosrčno v skrbih gospodar. „Ali ste bolni? Ste pali? Ste bili sami? Odkod prihajate?“

S tihim in počasnim glasom, raztrgano, kakor bi ga izdajala sapa, pripoveduje ubogi vojak vse, kar se mu je dogodilo. Že ko je odšel iz San Dominga, mu je bilo slabo. Po poti ga je bolel želodec in glava in vselej, kadar so malo počivali se je bal, da se ne bo mogel vzdigniti. Ali vseeno je vselej vstal in prišel z velikim trudom do zadnje postaje čisto blizu te hiše. Tu je legel v jarek in zaspal, vsi udje so mu otrpnili, ni slišal trobent, ki so zvale dalje, ni videl odhajati kompanije. Prebudil se je pol ure poznejše, videl da je sam, skušal je sam iti dalje ali zopet je padel od slabosti na tla... Kaj naj počne? Kam naj gre? Videl je v bližini to hišo, opotekajoč se je prišel do vrat, potrkal in prosil, naj mu dajo za kakšen četrť ure zavetja pred dežjem, v hlevu, ali na škednju, ali kjerkoli.

To pripovedovanje je trajalo dobrih četrť ure. Med tem se mu je nekoliko poboljšalo. Ali kolikor bolj se mu je bistrila pamet in je začel jasno in živo spoznavati mesto kjer je bil in osebe, ki so ga obdajale, tem bolj je rasla njegova zadrega in plahost, da je odgovarjal na vprašanja zmešan in srameč se, kakor otrok.

Ker je bilo čas večerje, je gospodinja med tem vse pripravila na mizi a da siromašni gost zmeden in začuden, kakor je bil, tega še opazil ni. Ko je gospodar namignil so vsi vstali in obkolili mizo. Tudi vojak ja vstal, pogledal hitro na mizo pa na ljudi in zopet sel s povešenimi očmi in srameč se, da je pogledal tako naokoli.

„Moramo sesti k mizi“ — pravi gospodar ljubeznjivo, pristopivši k njemu.

„Ah! res!“ pomisli vojak, skoči na noge in šepetajoč nekoliko besed v izgovor, hoče oditi iz dvorane.

„Kam greste?“ vpraša ga gospodar živo. Vsi ga pogledajo kakor v čudu; vojak obstoji in se obrne nazaj.

„Kam greste?“ ponovi gospodar.

„Rekli ste mi, da morate sesti k mizi“, odgovori on plašno.

„Da; pa dobro; sedite z nami k večerji.“

Gospodarjeva sestra namrgodi doljno ustnico; vojak molči, „K večerji, da. Sedite semkaj, ako vam je prav.“ In z eno roko odmakne gospodar stol od mize, z drugo mu mahne, naj sede.

„A...“ vpraša vojak in pokaže z desnico na se, „jaz naj sedem z vami k mizi?“ — In nasmehne se.

„To se razume.“

„Z vami?“

„Da z nami, z nami.“

Ubogi mladeneč ni mogel verjeti tega, kar je slišal... Vsi so ga gledali z neko radovednostjo in nekim ljubeznjivim sočutjem; tudi gospodarjeva sestra.

„Ne, gospod“, spregovori vojak s trepetajočim in mehkim glasom, resno, resno, — „nisem zaslužil... nisem vreden, da bi... cel sem tak (in pogleda po sebi doli, po svoji zamazani, blatni in mokri obleki)... in tudi se ne bi znal obnašati, kakor se mora, ker... Zato, vas prosim, moj dobri gospod, bodite tako ljubeznjivi, pustite me, naj grem v drugo sobo ali pred vrata; rajše sem tam, počakal bom, da bodete povečerjali; ni treba niti sveče prižgati, čakal bom v temi, meni je vseeno...“

„Ali ne, ne“, so kliknili vsi z enim glasom, oče in vsi. Poslušali so ga s pazljivostjo, v kateri je bilo začudenje pa tudi mnogo ljubeznjivosti, „tega ne bomo pripustili nikdar...“

„Da, da, pustite, da grem, pustite da grem; nečem vas motiti“ in zopet se obrne, da bi odšel.

„Ali slišite“, so govorili drugi zadrževajoč ga; nekaj morate vendar pojesti, da se okrepčate; ni mogoče, da ne potrebujete; storite nam to ljubezen.“

„Ne, hvala, hvala; ničesar ne potrebujem, še ves svoj kruh imam v tornistri, zadosti mi je...“

„Ali slišite...“

„No, bodete videli.“

In on zbeži ven na hodnik, vzame kruh in se vrne, pokazujoč ga z veseljem: „Glejte ga!“

Vsi obmolknejo, pa se spogledajo.

„Semkaj!“ klikne gospodar iznenada z ganjenim glasom, vzame vojaku kruh iz rok in ga položi na mizo, „pojeli ga bomo skupaj; sedite!“

V onem činu, v onem glasu, na onem licu je bilo izraženo toliko ljubezni in tako živa in odkritosrčna ganjenost da je bilo vojaku nemogoče še dlje obotavljati se, zato sede.

Ni znal kam bi dal roke; ni se upal vzdigniti očij in pogledati nikomur v lice; nemogoče mu je bilo ozreti se po mizi. Gledal je na krožnik pred seboj, držal je kolena stisnjena in vrtil s prsti gumbe na svoji monduri. Čeprav jih ni gledal, vendar so ga one razne svetle in lepe steklenice in čaše slepile; ni se upal dostakniti se one bele, lahke serviete, ki je dišala še po svežem perilu, ni se jo upal dotakniti s svojimi črnimi in grobimi rokami. Potem se je začel spominjati nekih negotovih in zmešanih predstav o nekih navadah, pravih uljudnosti in dobre vzgoje, ktere mu je nekdaj pred dolgimi leti njegova starejša sestra, ki je bila v mestu, zabičevala v glavo. In skušal je, da se spomni vsega, silil se je, da se ravna po onih žal, davno pozabljenih pravih. Včasih je pogledal hitro in skrivaje hišnega gospodarja, ki je sedel zraven njega, da vidi, kako se drži servieta, kako se

lomi kruh, ravna z nožem in tako dalje. Za vsako jed, ki se mu je ponudila, mislil je, da mora reči: nečem. In rekel je to po dvakrat, trikrat, branil se je z roko, obračal glavo proč in ko je s težavo vendar vzel, mrmljal je vselej: „Hvala!“ z nekim izrazom v licu, kakor bi hotel reči: Preveč je, preveč. In rezal si je tako drobne koščke in jih požiral, da se ni niti opazilo kako. Če je srknil malo vode ali vina, obrisal si je po dvakrat ali trikrat usta; pri tem je držal servieto z obema rokama. Z veliko skrbljivostjo je dajal dekli krožnike, ki jih je probirala okoli; in zelo se je čuval, da ne bi pogledal jedil, ki so se nosile na mizo, prej predno mu jih niso naložili na krožnik. Kadar mu je gospodar ponujal vino, se ni zadovoljeval s tem, da je rekel nečem, nego je pokrival kupico z eno roko, z drugo pa je rinil steklenico proč. Za sol, za poper, za olje, za vse se je posebej zahvaljeval, kakor da bi bila ponuda vsake od teh stvari znak posebne prijaznosti in milosti.

Če bi bil kdaj pogledal svoje tovariše okoli mize, bi se oni ogibali opazovati ga, da ga ne bi še bolj motili ali ker on ni nikogar gledal, gledali so vsi njega. Pazili so na vsak njegov gibljaj, na vsak čin; brali so mu na obrazu kaj se je godilo v njegovi duši in vsi so čutili neko pomilovanje, neko sladko dopadajenje nad njegovo prostodušno in sramežljivo okornostjo, nad njegovim čudenjem in njegovo zadrego in nad njegovo tiho in nežno hvaležnostjo, ki se je včasih zasvetila v njegovem pogledu in nasmehu. Gospodar ga je spraševal o dogodkih v bitkah, na marših, v taboru, pri polku, a on je odgovarjal samo z da ali ne, z nasmehom, s kretnjo, katero je začel a ni znal končati. Med vprašanji, ko je mislil, da so vse oči uprte vanj, je vzel v roko nož ali vilico in jih ogledoval dolgo in pozorno, kakor da so nekaj posebnega. Po večerji, ko so pili kavo, pala mu je kaplja kave na mizni prt. „Oh, moj Bog!“ je kliknil ves zmeden, „oprostite, nisem napravil nalašč.“ In položil je roko na prsa. „Ubogi fant!“ je rekla sama v sebi gospodarjeva sestra; ali dvignila je čašo k ustam, da bi skrila ganjenost, ki jo je izzvalo hipno sočutje na njenem resnem licu.

Vstali so od mize.

„Zdaj...“ pravi vojak in se vzravna.

„Zdaj?“ vprašali so vsi.

„Žal mi je.“

„Kaj?“ vpraša gospodar ljubeznjivo.

„Žal mi je ali moram iti.“

„Oh!“

„Hočeš, nečeš.“

„Kako! kako! In zakaj?“ so se čudili gospodar in vsi drugi.

„Nocoj morate ostati pri nas; niste še dovelj močni, da bi mogli na pot; potrebujete počitka; in po takem vremenu ni mogoče...“

„Ali oprostite...“

„Po takem vremenu ni mogoče iti na pot. Ali slišite?“ Vsi utihnejo, sliši se, kako lije zunaj dež, kakor iz škafo, sliši se, kako bije po oknih, kako veter tuli.

„Ali slišite? Kako bi mogli iti po takem lijaku? In po taki temi, ko se še prst pred nosom ne vidi?!...“

„Ali oprostite; predolgo že sem bil tu pri vas. Resnično, od srca rad bi ostal ... makar za vedno“ se nasmehne. „Ali če ne bom jutri zgodaj v Piačenci, me bodo zaprli ... a zdaj, če bi šel prav hitro, bi še došel polk ... pa če tudi malo zakasnim...“

„Saj vam je slabo; pozna se vam na obrazu...“

„O, dobro mi je; resnično; prav dobro mi je; pustite me, da grem...“

„Ali ne, ne“, pravi gospodar, grdo bi bilo od mene, če bi vas pustil, povem vam odkritosrčno. In če bi zašli s pota? In če vam pride slabo? Ostanite; poslušajte moj svet; dobro vam svetujem; če bi videl, da bi lahko šli, bi bil prvi, ki bi vam svetoval, da pojdite; ali tako trudni in bolni, po noči in v takem vremenu ne morete iti, verujte mi. Ostanite pri nas; naredite nam to ljubezen, za vašo korist vas prosimo.“

Vojak je začel nekoliko razmišljevati.

„Ne gre, ne gre“, spregovori naglo; „ne morem, dragi gospod; jutri zgodaj moram biti pri svojem polku; lahko ga še dohitim; oprostite, ne morem; moram iti.“

In zbeži na hodnik. Za njim odide vsa družina. Hitro se obleče v monduro, postavi čako na glavo, pripaše pas, vrže tornister na pleča ... Ali naenkrat se mu zazibajo noge, tornister mu pade na pod in on se nasloni na steno.

„Vidite, vidite, da vam ni dobro“, so spregovorili vsi! Da še ne morete iti! Da ste potrebni počitka!“

On molči.

„Ostanite, ostanite!“ ponavlja gospodar in ga prime za roko. „Spite pri nas; jutri vas bomo zgodaj prebudili; napisali vam bomo list za polkovnika, kako se je zgodilo, da ste zakasnili...“

Vojak se nasmehne.

„Ostanite; v imenu vašega zdravja vas prosimo. Morate ostati. Kaj ne, da boste ostali?“

Vojak se malo zamisli, potem vendar sname čako, odpaše pas in vzdihne: „Ostal bom!“

„Hvala Bogu!“ klikne gospodar in mu stisne roko. „Ubogi mladenič!“ pomisli sestra in obrne glavo proti oknu, kakor da bi poslušala kako dež bobna ob steklo, ker ni hotela, da bi jo videl brat tako ginjeno.

Gospodar vzame svečo pa sveti vojaku po hodniku, dovede ga pred vrata lepe sobice, odpre jih in reče: „Vstopite!“

Vojak vstopi ali ko se ogleda se obrne h gospodarju in ga pogleda iz očij v oči, kakor da bi ga nekaj vprašal.

„Tukaj boste spali“, pravi mu dobri starec z nasmehom.

„Tukaj?“

„Da.“

Vojak se začudi in skoro raztuži. „Tukaj ni mesto za me, gospod; pustite me, da spim kje drugje; tukaj še zaspati ne bi mogel, verjemite mi: navajen sem spat na tleh; tukaj bi vam vse pomazal... Dajte me kam drugam.“

A te prošnje so bile izrečene s tako ljubkim in skromnim načinom, da so prodirale v dušo. Gospod ga je pogledal, zatajil svojo ganjenost in odgovoril, da nima druge prazne sobe in da mora spat ravno tu.

„Dajte me spat v kuhinjo.“

„Ali kaj vendar mislite?! V kuhinjo naj vas dam spat, ko bi vam odstopil svojo posteljo, če vam ne bi mogel dati druge? Špluh pa v kuhinji spi kuharica.“

„Potem... potem me dajte ven spat.“

„Kam ven?“

„Na skedenj.“

„Dobro bi bilo, verjemite. Pod streho bi bil, na tornister bi naslonil glavo a s taborskim platnom bi se pokrili; saj sem naučen spati še drugače, pod milim nebom... in jutri bi lahko preje odšel. Pa res, gospod, pustite me spati na skednju, pustite me.“

In čakal je na odgovor z nekim strahom, z neko otročjo željo in s tako živo in odkritosrčno prosečim nasmehom, da je bil gospodar ganjen v dno duše. Srce mu je plalo silno in vroče in neka nevidljiva sila mu razširi roke, najrajše bi svojega gosta, vojaka objel, naglo mu stisne roko: „Lahko noč!“ pravi s prigušenim glasom in izgine.

„Lahko noč!“ ponovi vojak in ostane sredi sobe začuden z očmi uprtnimi v vrata. Lahen šum za njim ga trgne. Obrne se in zapazi na steni prekrasno uro. Dolgo časa jo je gledal, potem pogleda na posteljo. Prekrasna postelja, pogrnjena s prelepim pokrivalom, pri vzglavju leže bele, bele blazine. Pogleda na nočno mizico: lepa majhna svetiljka je razširjala po sobi blede, tajinstveno svetlobo, ki je vse še polepšavala. S povešenimi rokami se obrača, gleda zdaj eno, zdaj drugo stvar in misli da sanja.

Ko se je nekoliko iznebil zadrege in čudenja, ki sta mu napolnjevala glavo in srce, pomisli zopet na gospodarja in njegovo družino, spomni se natanko vseh uljudnosti, ki so mu jih izkazali in zazdi se mu, da sliši zopet vse one ljubeznjive besede, ki so mu jih rekli; spomni se svojega polka, marša, dežja, svoje omedlevice; še enkrat se ogleda pa stisne roke in iz prsij se mu izvije nek čuden glas, pol vzdih, pol smeh... Njegovo srce je bilo polno nežnosti, samo ene misli je bilo še treba, da se mu prelije. In spomnil se je druge hiše, svoje domače hiše in ta prispodoba je pretresla njegovo srce tako globoko in čudno, da se je spustil na posteljo in si pokrilič lice z rokami.

Nekoliko kasnejše je legel in zaspal. Ta surov in ožgan, rujav obraz, ki ga je razsvetljevala mlečna luč nočne svetiljke, je bilo čudno videti na prečistem belem platnu blazin. Ona blatna uniforma in one druge siromašne cunje so čudno visele na pozlačenem stolu v sredi tega bogatega in gosposkega pohištva. Spal je trdno in globoko. Čelo mu je bilo lahno nagubano. Morda se mu je sanjalo o srditem in mrkem pogledu, s katerim ga bo dočakal jutri njegov častnik; ali okoli ustnic mu je igral lahen nasuseh in morda se mu je gdelo v sauajah, da stoje poleg častnika njegovi gospodarji in prosijo zanj.

Mirno spavaj, ubogi vojak; ne bodo te okovali jutri, ne bodo; nisi bil kriv, da si opešal... nesreča je bila kriva... da, ubogi vojak, da, spavaj mirno.

„Nu, kaj se ti zdi?“ že vprašal gospodar sestro, ko ji je živo orisal prizor, ki ga je doživel nekoliko prej v sobi. Ona se prisiljeno nasmehne in odgovori: „Ni napačno.“

„Samo?“

„Samo. Kaj hočeš, naj ti še rečem.“

Gospod je odšel v svojo spalnico, kimajoč sožalno z glavo. Ona se malo zamisli ter zamrmlja: „Ubogi mladenič!“ ter odide tudi ona spat.

Drugi dan, ko je v jedilnici velika stenska ura bila sedem, začel se je naš vojak, oblečen in v orožju poslavljati s svojimi gostitelji.

„Torej...“

„Torej srečno pot!“ so rekli vsi enoglasno, oče in sinovi.

„Srečen pot!“ ponovi vojak nehote vzdihujoč.

„Ostanite zdravi; pazite na se. Ako bodete šli še kdaj tu mimo, obiščite nas, veselilo nas bo. Ako se ne bomo več videli... potem se nas včasih kaj spomnite.“

„In kako se bom spominjal! Vedno se vas bom spominjal, vedno!“...

In če bi slučajno kaj potrebovali, ako bi vam mogli v kaki stvari kaj pomagati, računajte na nas, kakor da smo vaši sorodniki. Vselej, v vsakem slučaju, iz katerega koli razloga, brez obzira, brez okolišev.

Vojak je poslušal to s začudenim, trepetajočim obrazom.

„Ali ste razumeli? Pišite, če kaj potrebujete ali pa pustite pisati par vrstie...“

„Malo znam pisati sam,“ pravi vojak ves zadovoljen.

„Lepo, lepo. Drago mi je, lagje vas bomo razumeli. Celo... glej kako sem raztresen! Pozabil sem vas vprašati za ime“ in gospod vzame svoj notes iz žepa.

„Sam se bom podpisal!“ je rekel vojak, vesel in ponosen, da more pokazati, da zna pisati. Puško položi na stran, vzame iz žepa masten in zmečkan zapisnik in košček svinčnika, ki je bil tako majhen, da ga je komaj, komaj držal v roki, nasloni se na ogel majhne mizice in začne z velikimi črkami pisati svoje ime. Potem iztrga list, pogleda ga še enkrat in da gospodu.

„Prav dobro, hvala,“ pravi ta, napiše svoje ime in ga da vojaku. Ta spravi listič v žep, oprezno in pobožno, kakor relikvijo. —

„In zdaj...“ zajeclja. Hotel je še nekaj reči ali ni imel poguma, da bi končal.

„Recite, samo recite.“

„Jaz — veste — vi, ki ste tako dobri, mi boste oprostili... vem sam, da ni lepo, da prosim... ko ste mi storili že toliko... ali... zdi se mi, kakor da moram... sam nevem... ker...“ Smehljal se je, povetil glavo, mencal s prsti in odpiral usta in zapiral ali nikakor in mogel najti pravih besed.

„Nikar se ne sramujte, dragi prijatelj; kaj vam nisem rekel, da nas imejte, kakor svoje sorodnike?“

„Evo, hotel sem vas prositi za nekaj“ in pri tem pogleda gospodarja, „če mi morete napraviti to ljubezen, ki... Vi se boste smejali in prav boste imeli. Ali vendar, kaj hočete, ne morem drugače. Jaz jo ne bom prav nič pokvaril, verujte. Spravil bi jo v tornistro med perilo, pazil bi skrbno, da se ne bi zamazala, nobenemn jo ne bi kazal, zadosti bi mi bilo, da bi jo sam včasih pogledal...“

„Ali kaj?“

Vojak pomoli roko proti gospodu ali takoj jo potegne zopet nazaj; nagne glavo, kakor otroci, kadar prosijo za dragoceno igračko, sigurni, da jo ne bodo dobili, potem naglo zamrmlja: „Vašo sliko.“

„Ali takoj, takoj,“ klikne gospod in zbeži ven. Takoj se zopet vrne s sliko, ter mu jo poda. Ubogi vojak je bil, kakor ves iz sebe, vsi drugi so ga ganjeni gledali.

Poslovil se je, kliknil nekoliko pretrganih in brezpomembnih besed, pohiti po stopnicah doli, preide vrt, pri ograji se zastavi, obrne se in zadnjikrat pogleda na to blagoslovljeno hišo in vidi... Cela družina je gledala skozi okno, pozdravljala ga in klicala mu mahajoč z roko: „Srečno pot! Na skoro svidenje! Z Bogom! Z Bogom!“

Nekoliko časa je stal nepremično, začuden in ves premagan od milega, toplega čustva. Stresel se je: iskal je način, kako bi se zahvalil temu zadnjemu, nepričakovanemu pozdravu, mislil je in mislil...

„Joj!“ klikne ves raz sebe od veselja; hitro seže v žep, potegne sliko ven, pokaže jo s stegnjeno roko, gospodarju, pa jo trikrat poljubi in hitro odide.

„Nu, sestra?“ je vprašal gospodar z nasmehom okoli nstnic ali z drhčočim glasom.

Sestra je potegnila robec iz žepa in si je obrisala solze.

„Vedel sem!“ je rekel starec in plosknil z rokami.

UGANKE.

Razpisujemo danes

Sedmi natečaj ugank

ter si želimo najštevilnejše udeležbe. Pogoji so ti: Rešitve naj se dopošljejo najkasneje do 15. julija. Naslov: „DOMAČI PRIJATELJ“ V PRAGI VIII. Pravico do izžrebanja imajo samo odjemalci Vydrovih proizvodov in člani njihovih družin.

Število rešenih ugank ne odločuje, ena zadostuje.

Cene 50:

1. Bronasta soha „Čerkes“.
2. Aleksandrov: *Pesmi in romance*, (krasno vezana knjiga).
3. Garnitura dekorativnih vaz.
4. *Pogled na Veliki Lošin*. (Slika v okvirju)
5. Jos. Regali: *Relief*. (Krasno vezana knjiga).
6. *Krasna skrinjica za žepne robce*.
- 7.—8. *Posode za kavo*.

Rešitve ugank v 6. številu.

46. 18 se mora prečrtati petkrat, 91 dvakrat. 47. Zidarju, ker ima cel dan „žlico“ v rokah. 48. Krst, prst. 49. voz, vol. 50. Vino - grad. 51. Razvaline, življenja novine. 52. C, rep, cesar, val r. 55. Vile. 56. Biti Slovence, bodi Slovencu ponos.

54. Deček pri čredi prepeva
in uka pomladi vesel;
pred hišo se starček ogreva,
kožušek je solncu odpel.

Dobički šestega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilecem:

1. Garnitura za kajenje: Jos. Cilenšek, solcator, Postojna.
2. Ivan Cankar: Nina: Anica Zihor, nadučit, hčerka, Vurberk.
3. Pogled z morja na Opatijo: Slavinec & Šeleker, Smartno.
4. Košek za cvetlice: Pavlina Marn, sopr. učit., Skočjan.
5. Ljudmila Poljanec: Poezije: Mirko Šinkovec, dijak, Kranj.
6. Dekorativni kip: Jutj Bayčer, Sturje 50.
7. Posode za kavo: Anlon Žigon, krojač, Volčji grad.
8. Posode za kavo: Ivan Debelak, gostil., Metlika.

Listnica uredništva.

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank itd. naj se pošiljajo naravnost na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopiši pa na Zofko Kveder-Jelovšek, Zagreb, Ilica 41.

Ivanov. „V beli svet“ za začetnika še ni tako slaba — ali take srednje robe imam kar na cente v zalogi. — **Miroslav.** Vaših pesmi ne razumem prav. Ne vem, ali imam tako neelastičen razum ali pa ste vi preveč misteriozni.

Kako sem jaz v mladosti
Vzplamtel za ideal,
In kaj
Zanesel me je val
Nebrzdane slabosti. —
A sedaj?

Obrni v tla oči!
Ti dekle vroče.
Oči zakrij si,
Sedaj pač proč je
Mladost, ljubezen in moči.

Za prvo silo sem poslala Vašega vročega dekleta v koš, morda se ohladi. — **F. G. v D.** Vaša pesem „Ljubici v spomin“ ni za tisk. — **R. Zagorski.** Vaše „Bolno srce“ je tako originalno, da je škoda izročiti tako duhovite misli brez posebnih ceremonij v prozaični koš, naj vsaj na tem mestu ugleda luč sveta.

Ne vem, kaj mi srce teži,
ne vem, kaj mi na njem leži,
že dolgo mi je v njem tako,
kakor bi zdravo ne bilo.

Ko zarja jutrajna vzbudi,
srce moje že teži.

zvečer, ko vzame dan slovo,
še vedno mi je v njem tako.

Ne vem, kaj mi srce teži,
ne vem, kaj mi na njem leži,
morda je vzrok dekle lepo,
ki ljubi jo srce sladko?

Kdanašnji številki prilagamo učiteljski zapisnik, ki bo v krogih naših cenjenih odjemalcev-učiteljev gotovo dobrodošel. Prosimo, naj se vsi oni, ki zapisnika slučajno ne bi dobili, z reklamacijami požurijo, da jim vstrežemo, dokler imamo še kaj zapisnikov v zalogi. Upamo, da nam ostanejo vrli slovenski učitelji tudi nadalje naklonjeni.

VSEBINA: IV. LAH: Povest o mački. — ZVORAN ZVORANOV: Črni Peter. — KOMPOLSKI: Laž in otroci. — ROMAN ROMANOV: Dragotina. — EDMONDO DE AMICIS: Gostoljublje. — Uganke.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.
Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova ul. 22.

Vydrov „Buchtin“,

dišava za pecivo! Zmes vsega, kar se potrebuje za dobro pecivo.

Duh je najprijetnejši, in dobrota peciva izborna!

„Buchtin“ se takoj že v testo pomeša, po navodilu, ki je označeno na zavitku.

Bojazen, da se z uporabo „Buchtina“ morda napravi kaka napaka, je popolnoma nepotrebna, ker pripriva je najpripottejša.

V zavitkih po 4 in 10 vin.

Kot izvrsten prigrizek se priporočajo kar sami po sebi

Naši oblati:

dessert	škatlja	50 kosov	K 3.—
maslovi (naša specijaliteta)	25	„	2.—
malin. rezi	50	„	2.—
delikatesni	50	„	2:50
karlovar. mali	50	„	1.—
„ večji	50	„	2.—
„ veliki	50	„	3.—

Vse vrste oblatoV pomešane: škatlja 2, 4 ali 6 K.

Kolekcija vseh naših izdelkov po 3 K 14 v.

Vsebina:

1 stekleničica juhnega pridatka	K —40
5 juhnih konserv, gobova, grahova, riževa, lečna in rezančeva	1:50
Oblati (6 vrst)	—62
Šumeči bonboni „Ambo“ in „s sidrom“	—32
Buhtin	—10
zabojček in zavojnina	—10

== VYDROVA TOVARNA HRANIL, PRAGA VIII. ==

Vydrova tovarna hranil

Praga VIII.

(C. k. poštni urad, Praga 22.)

3 v znamka,
če na drugi strani razven naročila ni pripisane nikake pripombe,
sicer pa 5 vin.

Pripravno steklenico

za Vydrovo žitno kavo priporočamo vsem svojim gg. odjemalcem. Ima zabrušen zamašek, tako da se v nji kava v doglednem času sploh ne izdiši. A gre vanjo skoro cela poštna pošiljatev, ker drži 8 litrov.

To steklenico dajemo za tovarniško ceno: **2 K 20 v**, zabojček 48 v, poštino pa tu plačamo in si jo zaračunamo.

Polne steklenice ni mogoče pošiljati, ker bi se razbila.

Naročite za poskušnjo:

1 zabojček
sledеčih izdelkov:

- 1 škatljo šumečih bonbonov:
„Ambo“ K 2—
- 1 škatljo šumečih bonbonov:
„s sidrom“ „ 2—
- 1 kg juhnih konzerv (grahovo,
gobovo, lečnato, riževo in re-
zančno juho) K 3—

Skupaj za K 7—
s poštino vred.

1 zabojček
sledеčih izdelkov:

- 1 škatljo šumečih bonbonov:
„Ambo“ K 2—
- 1 kg juhnih konzerv (grahovo,
gobovo, lečnato, riževo, in re-
zančno juho) „ 3—
- 1 steklenico $\frac{1}{2}$ kg juhnega
pridatka „ 3—

Skupaj za K 7:50
s poštino vred.

Tudi po lastni volji izbrano blago pošiljamo franko od K 6— dalje.

Blagovolite porabiti pri naročanju

Kar ne velja, prečrtajte!

Dne

Pošljite na moj naslov 5 kg
Vydrove žitne kave za 4 K 50 v
s poštino vred in brez povzetja.

Pošljite mi gori navedeno blago,
štej. s poštino vred brez
povzetja.

Ime:

Stan:

Kraj:

Pošta: